

APSTIPRINĀTS
Preiļu novada domes
ārkārtas domes sēdes
2016.gada 9.marta lēmumu 3.p.

**PREIĻU NOVADA
JAUNATNES POLITIKAS
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2016. – 2021.gadam**

Izstrādātājs:

Preiļu novada Jaunatnes lietu speciālists

Preiļu novada Jauniešu centrs “ČETRI”

Preiļi, 2016

SATURS

Saturs.....	2
Jēdzienu skaidrojums.....	3
Ievads.....	6
Nepieciešamības pamatojums.....	7
Esošās situācijas raksturojums.....	9
SVID analīze.....	12
Vīzija.....	16
Jaunatnes politikas ilgtermiņa un īstermiņa mērķi.....	17
Īstenošanas uzraudzība.....	20
Informācijas avoti.....	21

JĒDZIENU SKAIDROJUMS

Jaunietis – Saskaņā ar Jaunatnes likumu jaunietis Latvijā ir persona vecumā no 13-25 gadiem.

Jaunatne – demogrāfiskā iedzīvotāju grupa vecumā no 13-25 gadiem.

Jaunatnes politika – uz sadarbību balstīta valsts un pašvaldību institūciju, jaunatnes organizāciju un jauniešus pārstāvošo organizāciju mērķtiecīga darbība, kas sekmē jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu veidošanos, kas vērsta uz labvēlīgas vides radīšanu jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai un kuras mērķis ir jauniešu integrācija sabiedrības dzīvē

Darbs ar jaunatni – uz jaunatni vērstu konkrētu rīcību kopums, ietverot aktivitātes un neformālās izglītības pasākumus, kas nodrošina iespējas jauniešu attīstībai un integrācijai sabiedrībā un kuru veic jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un jaunatnes darbinieki. Programmas izpratnē par darbu ar jaunatni netiek uzskatīta vispārējā izglītība, interešu izglītība, profesionālās ievirzes izglītība un mērķtiecīgas sporta aktivitātes.

Jauniešu centrs - viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām.

Jaunatnes lietu speciālists – pašvaldības noteikta atbildīgā persona darbam ar jaunatni, kas koordinē jaunatnes darbu novada teritorijā.

Jaunatnes darbinieks – pašvaldības noteikta persona, kas veic darbu ar jaunatni konkrētajā iestādē (skolā, tautas namā) un/vai teritorijā (pilsētā, pagastā).

Neformāla jauniešu grupa – uz brīvprātības pamatiem izveidota, likumā noteiktajā kārtībā neregistrēta jauniešu grupa ar kopīgām interesēm un mērķiem.

Jauniešu dome – skolu jaunatnes pašpārvalžu pārstāvji, kuri apvienojas savu interešu aizstāvēšanai un sadarbības veicināšanai ar pašvaldību. Saskaņā ar Jaunatnes likumu:

ja pašvaldība izveido jauniešu domi, tās sastāvā iekļauj izglītojamo pašpārvalžu, jauniešu iniciatīvu grupu un jaunatnes organizāciju pārstāvjus.

Jaunatnes lietu konsultatīvā padome – pašvaldības izveidota padomdevēja institūcija, kuras mērķis ir veicināt pašvaldības darbu ar jaunatni saskaņotu īstenošanu, veicinot jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

Skolēnu pašpārvalde – brīvprātīga skolēnu vai audzēkņu izveidota institūcija, kas nodrošina viņu līdzdalību lēmumu pieņemšanā izglītības iestādē.

Jauniešu nevalstiskā organizācija (Jauniešu NVO) – Biedrību vai nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība, kas atbilst šādiem kritērijiem:

- viens no biedrības statūtos noteiktajiem darbības mērķiem ir darbs ar jaunatni, veicinot jauniešu iniciatīvu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē;
- biedrībā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši vai arī to veido vairākas biedrības, kurās kopā vismaz divas trešdaļas biedru ir bērni un jaunieši;
- biedrības pārvaldes institūcijās ir nodrošināta jauniešu līdzdalība, un šīs līdzdalības kārtība noteikta attiecīgās biedrības statūtos.

Jauniešu brīvprātīgais darbs – bezatlīdzības darbs (arī pakalpojumu sniegšana), ko veic jaunieši, nestājoties darba tiesiskajās attiecībās Darba likuma izpratnē, bet noslēdzot brīvprātīgā darba līgumu.

Izglītības pārvalde – pašvaldību iestāde, kas pilda izglītības pārvaldes funkcijas.

Bērnu un jauniešu centrs – interešu izglītības iestāde, kura īsteno interešu izglītības programmas.

Interešu izglītība - Interešu izglītība ir personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības, kā arī saturīga brīvā laika ārpus formālās izglītības pavadīšanas iespēja, kuras laikā katrs pilnveido savas intereses - mācās dejot, dziedāt, spēlēt kādu mūzikas instrumentu, gleznot, nodarbojas ar sportu, vides pētniecību vai ko citu. Interešu izglītība ir brīvprātīga.

Formālā izglītība - izglītības sistēma, kas ietver pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts izglītības vai profesionālās kvalifikācijas dokuments, kā arī izglītības un profesionālās kvalifikācijas dokuments. Formālo izglītību iegūst akreditētās izglītības iestādēs.

Neformālā izglītība - jebkura ārpus formālās izglītības organizēta jauniešu izglītojoša darbība. Tā papildina formālo un interešu izglītību, nodrošinot to iemaņu un prasmju apguvi, kas nepieciešamas sociāli un ekonomiski aktīvam pilsonim, kurš spēj integrēties sabiedrībā un darba tirgū. Neformālās izglītības galvenais mērķis ir veicināt un atbalstīt jauniešu personības attīstību.

Jauniešu līdzdalība - Jauniešiem ir tiesības piedalīties jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā, lēmumu pieņemšanas procesā un līdzdarboties dažādās sabiedriskās aktivitātēs, organizācijās un pasākumos.

Sociālās atstumtības riskam pakļautie jaunieši - iedzīvotāju grupas, kurām ir liegtas vai apgrūtinātas iespējas iegūt pietiekamus ienākumus, saņemt dažādus pakalpojumus un preces, kuras ir būtiski nepieciešamas pilnvērtīgai funkcionēšanai sabiedrībā.

NEET jaunieši – jaunieši, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.

Nometne – mērķtiecīgs pasākumu kopums noteiktam laikposmam, ne īsākam par 3 dienām, lietderīgai brīvā laika pavadīšanai., Tā tiek organizēta saskaņā ar nometnes programmu un tās aktivitātes ir paredzētas konkrētam vecumposmam.

Rīcības plāns – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.

Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas vēlamās unikālās vērtības.

ES – Eiropas Savienība

PND – Preiļu novada dome

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiska organizācija

JC – jauniešu centrs

JO – jauniešu organizācija

BJC – bērnu un jauniešu centrs

JC4 – Jauniešu centrs “ČETRI”

SVID analīze - metode, ar kuras palīdzību definē stiprās un vājās puses, kā arī pastāvošās iespējas un prognozētos draudus

NEET jaunieši – jaunieši, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.

IEVADS

Saka, ka jaunieši ir mūsu nākotne. Jaunieši tā nav nākotne, jaunieši tā ir tagadne. Jaunieši ir viens no būtiskākajiem resursiem novada attīstībai un ilgtspējai.

Jaunieši ir jauninājumu, novitāšu un inovāciju nesēji un attīstības virzītāji visās dzīves un sabiedrības jomās. Jauniešu potenciālu ir iespējams virzīt par labu kopienas attīstībai, izmantojot prasmīgu un sistemātisku jaunatnes politikas īstenošanu un jaunatnes darbu.

Preiļu novada jaunatnes politikas attīstības programma ir pirmais jaunatnes politikas plānošanas dokuments novadā. Tas tiek balstīts uz piecām prioritārajām jomām: jauniešu informētību, jauniešu līdzdalību un brīvprātīgo darbu, neformālo izglītību un brīvā laika pavadīšanu, jauniešu sociālo drošību un veselību, kā arī nodarbinātību un uzņēmējdarbību.

Būtiskākais dokuments, kas nosaka jaunatnes politiku Latvijā, ir Jaunatnes likums, kas stājās spēkā ar 2009.gada 1. janvāri ar mērķi uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti, veicināt viņu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē.

Jaunatnes politika ir pastāvīga valsts politikas joma, kas nosaka jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas, to kompetenci, sadarbību, kā arī mērķus un uzdevumus darbā ar jaunatni. Plānojot jaunatnes politiku, tiek izvērtētas jauniešu problēmas, apzināti jauniešu aktivitāšu īstenošanas traucējošie faktori, un attiecīgi izstrādāti mērķi, uzdevumi un veikti pasākumi, lai šos faktorus novērstu un radītu labvēlīgus apstākļus jauniešu personības attīstībai un līdzdalībai sociālajā, politiskajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē.

Jaunatnes politiku ir būtiski īstenot visos līmeņos, bet īpaši svarīgi ir to darīt pašvaldību līmenī, jo tajā pieņemtajiem lēmumiem ir īpaši liela ietekme uz jauniešu ikdienas dzīvi. Attīstoties jaunietim attīstās arī pašvaldība, jo veidojoties sociāli atbildīgiem jauniešiem, tiek piesaistītas jaunas idejas un resursi tieši konkrētai vietējai pašvaldībai. Aktīvie jaunieši iesaistās pašvaldības lēmumu pieņemšanas procesā, veic brīvprātīgo darbu, tādējādi ietekmējot pašvaldības sabiedrisko dzīvi. Pašvaldības, pildot savas funkcijas, piedalās valsts jaunatnes politikas īstenošanā, pamatojoties uz Jaunatnes likuma 5. panta pirmo daļu, kas nosaka, ka pašvaldības kompetence ir plānot darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus un nodrošināt institucionālo sistēmu darbam ar jaunatni.

JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS NEPIECIEŠAMĪBAS PAMATOJUMS

Latvijā arvien vairāk attīstās izpratne par jaunatnes politiku kā mērķtiecīgu darbību kopumu, kas veicina vienas no sabiedrības grupām – jauniešu – pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Latvijas Jaunatnes likumā ir noteikta pašvaldības kompetence jaunatnes politikas jomā – pašvaldība piedalās valsts jaunatnes politikas īstenošanā, tās uzdevums ir izstrādāt vietēja līmeņa dokumentus jaunatnes politikas jomā. Savukārt, Latvijas Jaunatnes politikas pamatnostādņēs 2009.- 2018.gadam uzsvērts, ka jaunatnes politikas mērķis ir nodrošināt jauniešiem efektīvu pāreju no bērna uz pieaugušā statusu, paredzot atbilstošas aktivitātes jaunieša personības attīstībai un attīstot pakalpojumus un aktivitātes, lai veicinātu jauniešu pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā, darba tirgū un pāreju pieaugušo statusā. Investējot bērnu un jaunatnes personības attīstībā pēc iespējas agrīnā vecumā, ilgtermiņā palielinās jauniešu potenciāls un konkurētspēja, kas nepieciešama valsts stratēģisko dokumentu mērķu sasniegšanai, kā arī samazināsies nepieciešamība izmantot resursus sociālo seku un negāciju likvidēšanai *. (no Jaunatnes politikas pamatnostādņēm 2009. -2018.gadam)

Lai nodrošinātu mērķtiecīgu, ilgtspējīgu un mūsdienu izaicinājumiem atbilstošu darbu ar jaunatni Preiļu novadā, kā arī veidotu sabiedrības izpratni par jaunatnes

politiku, 2015.gadā, Preiļu novada jaunatnes lietu speciālists, jaunatnes darba brīvprātīgie koordinatori un Jauniešu centra “ČETRI” jaunieši uzsāka darbu pie Preiļu novada jaunatnes politikas attīstības programmas izveides. Attīstības programmas mērķis: uzlabot jauniešu — personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem — dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī atbalstot darbu ar jaunatni novadā.

Paredzams, ka programmas īstenošanas rezultātā tiks nodrošināta vienota jaunatnes politikas koordinācija pašvaldības mērogā, palielināsies jauniešu iniciatīva, līdzdalība lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, tiks nodrošināta lietderīga brīvā laika pavadīšana un veicināta jauniešu sociāli ekonomiskā izaugsme, konkurētspēja un iekļaušanās sabiedrībā.

Preiļu novada jaunatnes politikas stratēģijas uzdevumi:

1. Definēt Preiļu novada pašvaldības mērķus jaunatnes politikas attīstībā, kā arī noteikt prioritātes darbā ar jaunatni;
2. Sekmēt Preiļu novadā ilgtspējīgu un mūsdienu izaicinājumiem atbilstošu darbu ar jaunatni;
3. Pamatot finanšu nepieciešamību darbam ar jaunatni Preiļu novada pašvaldībā;
4. Veicināt darbā ar jaunatni iesaistīto organizāciju un institūciju savstarpējās sadarbības tīklu ;
5. Pilnveidot jauniešu iespējas aktīvi līdzdarboties pašvaldības dzīvē dažādos līmeņos;
6. Sekmēt brīvprātīgā darba attīstību novadā;
7. Attīstīt darbu ar jaunatni kapacitāti novadā, arī pagastos;
8. Sekmēt lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidību;
9. Veidot jaunatnes darba plānošanas un jaunatnes politikas tradīcijas un „labo praksi” novadā.

Attīstības programma ir izstrādāta saskaņā ar Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības programmas 2013.-2033.g. virzieniem, Jaunatnes likumu, Jaunatnes politikas pamatnostādņēm 2009.-2018.g. un Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2015. - 2020. g. rīcības virzieniem. Izmantoti apkopotī dati no Preiļu novada 2013. un 2014.gada jauniešu aptaujām.

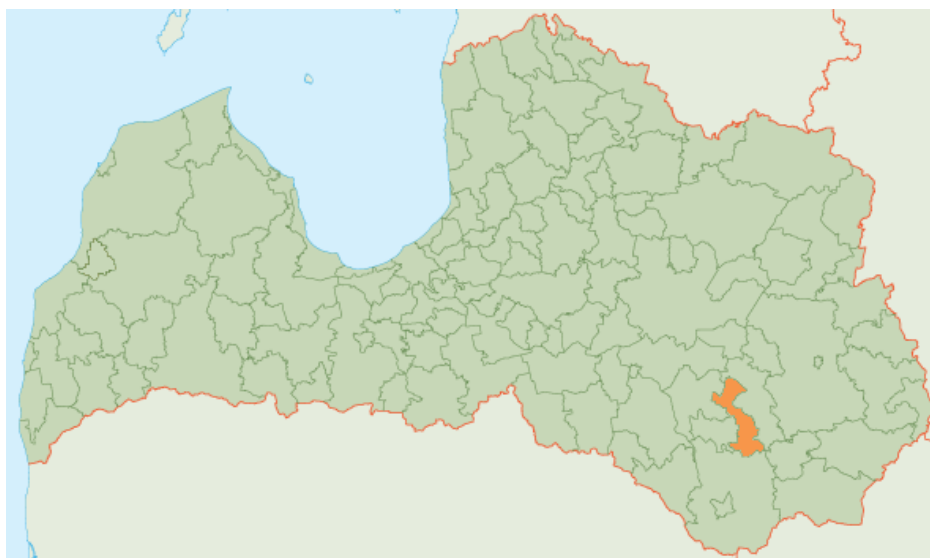
Attīstības programmas īstenošanā ir iesaistītas pašvaldības iestādes un speciālisti, kas koordinē un veic darbu ar jaunatni.

ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Preiļu novads izveidots 2000.gada 24.oktobrī, apvienojot Preiļu pagastu, Aizkalnes pagastu un Preiļu pilsētu. 2009. gadā Preiļu novadam pievienojās Saunas un Pelēču pagasts. Preiļu novada kopējā platība ir 364,41 km².

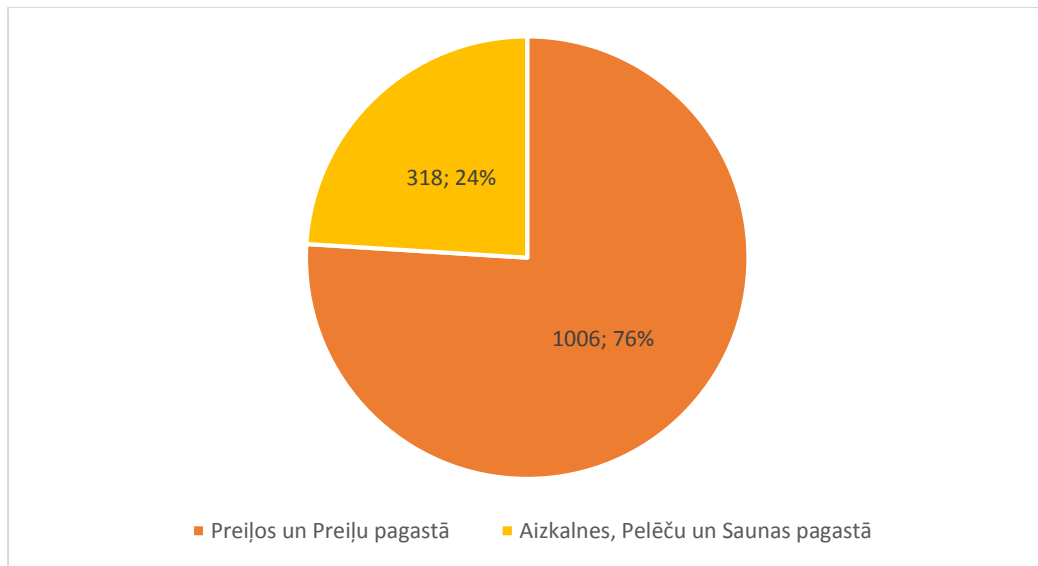
Preiļu novadā šobrīd ietilpst: Preiļu pilsēta un 4 pagasti - Aizkalnes pagasts, Pelēču pagasts, Preiļu pagasts un Saunas pagasts.

Iedzīvotāju skaits novadā uz 01.01.2016. ir 10 497. Pēc iedzīvotāju reģistra (uz 28.01.2016.) datiem Preiļu novadā no kopējo deklarēto iedzīvotāju skaita 1324 jeb 12,6 % ir jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

1.attēls Preiļu novada atrašanās vieta

Lielākā daļa Preiļu novada jauniešu 76% dzīvo Preiļu pilsētā vai piepilsētā Preiļu pagastā, tikai 24 % jauniešu dzīvo Aizkalnes, Pelēču un Saunas pagastos

2.attēls Jauniešu skaits Preiļi novadā

Preiļi novadā darbojas sekojošas **Vispārizglītojošās izglītības iestādes:**

- Pelēču pamatskola
- Salas pamatskola
- Priekuļu pamatskola
- Preiļi 1.pamatskola
- Preiļi novada vakara (maiņu) un neklātienes vidusskola
- Preiļi 2.vidusskola
- Preiļi Valsts ģimnāzija
- Preiļi Brīvā skola (privātā mācību iestāde – pirmskola, sākumskola un pamatskola)

Profesionālās ievirzes programmas realizē sekojošas skolas:

- Bērnu un jauniešu sporta skola (4 sporta veidi, 20 programmas)
- Mūzikas un mākslas skola (15 programmas)

Profesionālās izglītības pakalpojumus Preiļi novadā sniedz Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Struktūrvienība Preiļi.

Interesešu izglītības programmas novadā nodrošina Preiļi novada Bērnu un jauniešu centrs (27 programmas). Kā arī interesešu izglītība tiek nodrošināta novada vispārizglītojošās skolās (70 programmas).

Preiļi novadā darbojas tikai viena **jauniešu biedrība PAKAC**, kuras galvenais mērķis dažādot kultūrvidi Preiļos, rīkojot dažādus kultūras pasākumus un uzlabot jauniešu brīvā laika pavadīšanas kvalitāti. Biedrība aktīvi sadarbojas ar Preiļi novada

Jauniešu centru “ČETRI” un aktīvi organizē dažādus pasākumus - akustiskos koncertus, stand-up comedy vakarus, filmu vakarus, diskotēkas un citus pasākumus. Biedrība arī piedalās dažādos projektos, piesaista brīvprātīgos jauniešus un piedalās novada sabiedriskajā dzīvē. Citas biedrības ar jauniešu mērķauditoriju novadā darbojas fragmentāri un neregulāri.

Darbs ar jaunatni Preiļu novadā aktīvi tika uzsākts 2013.gada 4.februārī, kad tika izveidots Jaunatnes lietu speciālista amats Preiļu novada domē un sākās darbs ar jaunatni. Tā paša gada 27.jūnijā tika izveidota pirmā jauniešu sanāksšanas vieta – Jauniešu Informācijas punkts, Raiņa bulvārī 24, Preiļos. Paplašinoties darbam ar jauniešiem un paaugstinoties jauniešu aktivitātei, 2015.gadā Preiļu novada dome piešķīra telpas un izveidoja jaunu struktūrvienību – **Preiļu novada Jauniešu centru “ČETRI”**.

Kopš 2015.gada 26.februāra (Preiļu novada domes sēdes protokols Nr.3, punkts 16) Preiļu novadā par darbu ar jaunatni ir noteikta atbildīgā pašvaldības institūcija – Preiļu novada Jauniešu centrs “ČETRI” (reģ.kods 90010643115), kā arī persona darbam ar jaunatni Preiļu novadā : Jauniešu centra “ČETRI” vadītājs - jaunatnes lietu speciālists.

3.attēls Darba ar jaunatni shēma Preiļu novadā

Jauniešu centrs “ĶETRI” īsteno darbu ar jaunatni, sadarbojoties ar citām pašvaldības iestādēm, biedrību PAKAC un skolēnu pašpārvaldēm.

Tomēr novadā vēl ir daudz ko darīt jaunatnes dzīves kvalitātes uzlabošanā. Pagastos, kur nav jauniešu organizāciju, jauniešu satikšanās vietu un jaunatnes darbinieku vai koordinatoru, darbs ar jaunatni ir epizodisks un notiek vāji. Jauniešu aptaujās jaunieši secina, ka trūkst informācijas par iespējām sevi realizēt un pilnveidot, iesaistīties jauniešu aktivitātēs un brīvprātīgajā darbā. Aktīvie jaunieši pēc skolas beigšanas dodas studēt uz lielpilsētām, līdz ar to, ir grūti nodrošināt Preiļu novada aktīvo jauniešu un jauniešu neformālo grupu pēctecību. Trūkst jaunatnes darbinieku, jaunatnes darba koordinatoru un jauniešu mentoru, kuri būtu gatavi kļūt par atbalsta personām jauniešu aktivitātēs. Īpaši aktuāls ir jautājums par darbu ar NEET jauniešiem un sociālā riska grupas jauniešiem. Tādēļ notiek darbs pie Preiļu novada jaunatnes politikas attīstības programmas 2016. – 2021.gadam.

SVID ANALĪZE

Strādājot pie Preiļu novada Jaunatnes politikas attīstības programmas 2016.-2021.gadam, tika veikta jaunatnes politikas prioritāro jomu SVID analīze, nosakot esošās situācijas stiprās puses, vājās puses, iespējas un draudus.

SVID analīze tika veikta 5 jomās:

1. Jauniešu informētība
2. Jauniešu līdzdalība un brīvprātīgais darbs
3. Jauniešu neformālā izglītība un brīvais laiks
4. Jauniešu sociālā drošība un veselība
5. Jauniešu nodarbinātība un uzņēmējdarbība

1. Jauniešu informētības			
Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Izveidota sadaļa “Jaunatne” Preiļu novada mājas lapā www.preili.lv ; Novada laikraksts „Preiļu novada Vēstis”; sociālie tīkli:	Reģionālā nevienlīdzība novadā attiecībā uz informācijas avotu pieejamību.	Uzlabot informētību skolās par jauniešu iespējām ārpus skolas. Organizēt regulāras tikšanās ar jauniešiem skolās un pagastos, lai	Jauniešu skaita samazināšanās novadā. Vāja jauniešu interese par viņu iespējām.

www.draugiem.lv/@jcentrs4; www.facebook.com/@jcentrs4; www.twitter.com/@jcentrs4; www.instagram.com/@jcentrs4; (lapu sadaļas un domubiedru grupas); Preiļu novada Jauniešu centrs “ČETRI”; Latgales TV sižeti un tiešraides par darbu ar jaunatni; Informācija Radio Super FM, Latgales radio, Radio 1; Informatīvie stendi Preiļu pilsētā un skolās; Regulāri jauniešu tikšanās pasākumi JC4; Semināri un tikšanās skolās; personīga komunikācija ar jaunatnes darbā iesaistītajiem un jauniešiem; publiskie interneta pieejas punkti.	Jaunieši nav ieinteresēti komunicēt un dzirdēt informāciju.	informētu par iespējām un aktualitātēm. Jaunatnes darbinieku pielāgošanās inovācijām, to ieviešana komunikācijā ar jaunatni.	

2. Jauniešu līdzdalība un brīvprātīgais darbs

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Jaunatnes lietu speciālista darbība; Jauniešu centra “ČETRI” darbība; Biedrības PAKAC darbība; Pasākumu cikls “50 jautājumi”; Neformālās tikšanās “Kafija ar politiķiem”; aktīvie jaunieši un jauniešu neformālās grupas; Skolēnu pašpārvaldes; Jaunieši – pašdarbnieki; Jaunsargi; brīvprātīgie jaunieši (kultūras, sporta, jauniešu u.c. pasākumos);	Birokrātija brīvprātīgā darba jautājumos; Motivācijas un iniciatīvas trūkums jauniešu vidū; Informācijas trūkums; Teritoriālā nevienlīdzība jauniešu līdzdalības un brīvprātīgā darba iespējās; Maz iespēju iesaistīties Eiropas Brīvprātīgajā darbā. Trūkst jauniešu līderu.	Ieviest Brīvprātīgā darba uzskaites sistēmu novadā. Ieviest Eiropas Brīvprātīgā darba iespējas. Palielināt jauniešu iespējas iesaistīties jauniešu aktivitātēs. Aktivizēt pieredzes apmaiņu starp jauniešiem un politiķiem un nozaru profesionāļiem. Veicināt starppaaudžu un starppnozaru sadarbību brīvprātīgajā darbā.	Sabiedrības attieksme un stereotipi. Jauniešu motivācijas trūkums. Sociālā līmeņa barjeras. Bailes tikt atraidītam. Sadarbības partneru atbalsta trūkums.

Talkas; labdarības akcijas.			
3. Jauniešu neformālā izglītība un brīvais laiks			
Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Jauniešu pašiniciatīva un aktivitāte; Jauniešu semināri un tikšanās; JC4 organizētie pasākumi un tikšanās; JC4 darbība (tikšanās telpas, novuss, galda spēles utt.); PAKAC organizētie pasākumi; Jauniešu domubiedru grupas; Pieredzes apmaiņas braucieni; Neformālās izglītības apmācības; radošās meistarklases; sportiskās aktivitātes (dažādas un visos gadalaikos); iespēja sevi pilnveidot interešu izglītības pulciņos, pašdarbības kolektīvos; profesionālās ievirzes programmas (mūzika/sports).	Nav satikšanās vietu vai Jauniešu telpu pagastos. Jaunatnes darbinieku (jauniešu mentoru, līderu) trūkums. Informācijas trūkums. Motivācijas trūkums. Teritoriālā nevienlīdzība iespēju ziņā. Finansējuma nepietiekamība. Brīvā laika trūkums ārpus formālās izglītības. Bailes no nezināmām lietām. Nepietiekoši finanšu līdzekļi jaunatnes darba īstenošanai pagastos. Jaunatnes darbinieku un jauniešu līderu trūkums.	Jaunu neformālās izglītības metožu, ideju un pieredzes iegūšana. Jauniešu līderu, mentoru apmācība. Apmācības vienaudzis-vienaudzim. Starppaaudžu aktivitātes. Kopīgi starp pagastu pasākumi.	Motivācijas trūkums. Brīvā laika trūkums aktīvajiem jauniešiem, lai iesaistītos. Likumpārkāpumi, apreibinošu vielu lietošana. Neformālās izglītības neatzīšana. Jauniešu atkarība no interneta tehnoloģijām. Personīgās komunikācijas trūkums.

4. Jauniešu sociālā drošība un veselība			
Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Veselīgu dzīvesveidu rosinoši pasākumi un akcijas skolās, novadā. Pieejama medicīniskā aprūpe. Sociālais dienests (Dienas centrs, Sociālā istaba, Krīzes centrs, Psihologs) Pašvaldības policija. Sporta stundas skolās. Bērnu un jauniešu sporta skola. Sporta pasākumu organizatora organizētie pasākumi novadā. Sociālie pedagogi un psihologi skolās. Jauno māmiņu klubiņš. Labā un ikvienam pieejama sporta infrastruktūra Preiļu pilsētā.	Informācijas trūkums par veselības un sociālās drošības jautājumiem. Nepietiekami veselīgu dzīvesveidu un drošību veicinoši pasākumi. Psihologs un medicīnas punkts pieejami tikai atsevišķās skolās. Smagas skolas somas. Vecāku vienaldzība un bezatbildība. Daudz jauniešu, kuru vecāki strādā ārzemēs. NEET jaunieši. Smēķēšanas un alkohola izplatība jauniešu vidū. Nepietiekama droša informācija par seksualitātes un kontracepcijas jautājumiem.	Dažādu interaktīvu veselību veicinošu pasākumu organizēšana. Tautas sporta aktivizēšana novadā. Starpnozaru un dažādu iestāžu sadarbības uzlabošana. Organizēt kopīgas ģimeņu aktivitātes. Aktivizēt “pret smēķēšanas” un “brīvs no atkarībām” akcijas. Neformālas tikšanās par jauniešu attīstības un seksualitātes jautājumiem.	Kvalitatīvu speciālistu, treneru trūkums. Autoritātes un “labo piemēru” trūkums jauniešiem. Finansējuma trūkums. Motivācijas trūkums. Problēmu “aktualizācijas” trūkums. “Sliktā piemēra” draudi. Trūcīgas un nelabvēlīgas ģimenes.
5. Jauniešu nodarbinātība un uzņēmējdarbība			
Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Skolēnu vasaras darbs novada iestādēs un uzņēmumos. „Ēnu dienas” pasākumi. Preiļu Biznesa inkubators. Inovāciju un biznesa konsultants novadā. Kursi un apmācības par uzņēmējdarbības iespējām. NVA piedāvātās iespējas jauniešiem-bezdarbniekiem. Junior Achievement – skolēnu mācību firmu darbība.	Nav sākuma kapitāla biznesa uzsākšanai. Nav dzīvotspējīgas idejas. Bailes uzdrošināties. Bailes no neveiksmes. Stereotipi par lielu birokrātiju. Informācijas trūkums. Nav drošības sajūtas. Trūkst zināšanu un praktisko iemaņu. Komunikācijas prasmju trūkums jauniešiem.	Finansējuma piesaiste caur projektiem. Pirmā pieredze uzņēmējdarbībā mācību firmās. Izglītojoši semināri un apmācības par uzņēmējdarbības uzsākšanu. Popularizēt “labos piemērus”. Profesiju dienas novadā.	Darba vietu trūkums un zems atalgojums. Jauniešu izbraukšana uz ārzemēm. Iemaņu un profesionālo prasmju trūkums. Bailes no neveiksmes. Mērķtiecības trūkums. Vēlme iegūt “visu un uzreiz”. Neticība saviem spēkiem.

Preiļu novada domes atbalsts projektu līdzfinansēšanai. JC4 tikšanās “Tēja ar uzņēmēju!”. Jaunie uzņēmēji, “labās prakses” piemēri. JC4 semināri un apmācības par karjeras jautājumiem un dokumentāciju.	Zema pašiniciatīva.	Prakses iespējas gan vidusskolēniem, gan studentiem novada iestādēs un uzņēmumos.	Negatīvs apkārtējo viedoklis, iedrošinājuma trūkums.

PREIĻU NOVADA JAUNATNES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS

VĪZIJA

Preiļu novads ir jauniešiem labvēlīga un pievilcīga vide, kas sekmē jauniešu veidošanos par vispusīgi attīstītiem, izglītotiem, sociāli nodrošinātiem, veselīgiem un uz demokrātiskām vērtībām vēršiem sabiedrības locekļiem.

Preiļu novadā dzīvo un darbojas radoši, izglītoti, prasmīgi, uz pozitīvām vērtībām orientēti jaunieši, kuri aktīvi iesaistās Preiļu novada sabiedriskajos, ekonomiskajos un kultūras procesos. Jaunatnes politikas īstenošanā novadā kopumā, Preiļu pilsētā un katrā pagastā, iesaistās zinoši, iniciatīvas bagāti jaunatnes darbinieki. Katrā pagastā, līdzdarbojoties jauniešiem, atvērta jauniešu telpa vai jauniešu centrs (vai sanāksšanas vieta), kurā jauniešiem iespēja pulcēties, komunicēt, pavadīt savu brīvo laiku, saņemt informāciju, veidot interešu grupas, popularizēt brīvprātīgo darbu un apgūt dažādas prasmes caur neformālo izglītību. Jauniešiem kopā ar jaunatnes darbiniekiem (vai jaunatnes koordinatoriem) pagastos ir iespēja organizēt seminārus, pasākumus un citas aktivitātes. Preiļu novadā izveidots sadarbības tīkls starp pilsētas un pagastu jauniešiem, jaunatnes organizācijām, jauniešu telpām (centriem), jaunatnes darbiniekiem un citām institūcijām.

Jaunatnes politikas prioritātes (5 jomas):

1. Jauniešu informētība
2. Jauniešu līdzdalība un brīvprātīgais darbs
3. Jauniešu neformālā izglītība un brīvais laiks
4. Jauniešu sociālā drošība un veselība
5. Jauniešu nodarbinātība un uzņēmējdarbība

JAUNATNES POLITIKAS ILGTERMIŅA UN ĪSTERMIŅA MĒRĶI

Prioritārā joma	Ilgtermiņa mērķi	Īstermiņa mērķi
1. Jauniešu informētība	1.1. nodrošināt regulāru un nepārtrauktu informācijas apmaiņu starp jauniešiem un pašvaldību . 1.2. Nodrošināt jauniešiem aktuālu, kvalitatīvu, pieejamu un saistošu informāciju, balstoties uz jauniešu vajadzībām.	1.1.1. Regulāri apkopot un analizēt informāciju par jauniešiem un darba ar jaunatni situāciju novadā 1.1.2. Pilnveidot vienotu novada jauniešiem aktuālās informācijas sistēmu – izveidot Preiļu novada jauniešu mājas lapu internetā. 1.1.3. Regulāri un nepārtraukti aktualizēt komunikācijas avotus un veidus saziņai ar jauniešiem. 1.1.4. Nodrošināt aktuālu, kvalitatīvu informācijas apriti jauniešiem saistošā veidā.
2. Jauniešu līdzdalība un brīvprātīgais darbs	2.1. Radīt labvēlīgu vidi jauniešu aktīvas līdzdalības attīstībai dažādos sabiedrības līmeņos un procesos	2.1.1. Veidot vienotu atbalsta sistēmu jaunatnes darba organizēšanai. 2.1.2. Iesaistīt jauniešus Preiļu novada pašvaldības darbībā un lēmumu pieņemšanā. 2.1.3. Veicināt jauniešu līdzdalību Preiļu novada, kā arī reģionāla, nacionāla un starptautiska mēroga aktivitātēs. 2.1.4. Ieviest un attīstīt jauniešu brīvprātīgā darba sistēmu novadā. 2.1.5. Attīstīt Eiropas Brīvprātīga darba iespējas novadā. 2.1.6. Atbalstīt jauniešu organizāciju, biedrību un interešu grupu veidošanos

		2.1.7. Sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu un NEET jauniešu iesaistīšanos sabiedriskajās aktivitātēs. 2.1.8. Veicināt jauniešu iesaistīšanos projektu līdzekļu piesaistē. 2.1.9. Sekmēt starptautisko sadarbību jaunatnes jomā. 2.1.10. Veicināt jauniešu lokālpatriotismu.
3. Jauniešu neformālā izglītība un brīvais laiks	3.1. Sekmēt jauniešu neformālās izglītības attīstību. 3.2. Sekmēt lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidību visā novada teritorijā.	3.1.1. Attīstīt neformālās izglītības pieejamību un piedāvājumu. 3.1.2. Veicināt informācijas pieejamību par jauniešu neformālās izglītības iespējām novadā, Latvijā, Eiropā. 3.1.3. Organizēt neformālās izglītības apmācības jauniešiem novadā. 3.1.4. Veicināt jauniešu iesaistīšanos sporta, kultūras un izklaides aktivitātēs novadā. 3.1.5. Atbalstīt jauniešu iniciatīvas brīvā laika lietderīgai izmantošanai un organizēšanai. 3.1.6. Uzlabot esošo materiāli tehnisko bāzi un infrastruktūru brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidībai. 3.1.7. Organizēt nometnes un neformālās izglītības aktivitātes jauniešiem, iesaistot sociālās atstumtības riskam pakļautos jauniešus un NEET jauniešus.
4. Jauniešu sociālā drošība un veselība	4.1. Veicināt veselīgu dzīvesveidu jauniešiem.	4.1.1. Īstenot regulārus jauniešu atkarību profilakses, reproduktīvās veselības, veselīga dzīvesveida un drošības popularizēšanas pasākumus.

	4.2. Pilnveidot jauniešu zināšanas un izpratni par sociālās drošības nozīmību.	4.1.2. Nodrošināt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iekļaušanu sabiedriskajos procesos. 4.1.3. Veicināt un popularizēt veselīgu un videi draudzīgu dzīvesveidu jauniešu vidū. 4.1.4. Veicināt jauniešu informētību un izpratni par morāli ētiskām kategorijām. 4.1.5. Popularizēt tradicionālās ģimenes vērtības. 4.1.6. Attīstīt Tautas sporta aktivitātes novadā.
5. Jauniešu nodarbinātība un uzņēmējdarbība	5.1. Veicināt jauniešu nodarbinātību un uzņēmējdarbību Preiļu novadā.	5.1.1. Nodrošināt jauniešu informētību par nodarbinātības iespējām un uzņēmējdarbības uzsākšanu. 5.1.2. Veicināt jauniešu piedalīšanos dažādos profesionālās orientācijas pasākumos. 5.1.3. Nodrošināt jauniešiem prakses iespējas novadā. 5.1.4. Organizēt jauniešiem neformālās izglītības pasākumus par karjeras jautājumiem.

PROGRAMMAS VADĪBA UN PĀRRAUDZĪBA

Par Preiļu novada Jaunatnes politikas attīstības programmas pārraudzību atbildīgā institūcija ir Preiļu novada pašvaldība. Programmas ilgtspēju nodrošinās Preiļu novada Jauniešu centra "ČETRI" Jaunatnes lietu speciālists sadarbībā ar Preiļu novada jauniešu organizācijām vai iniciatīvu grupām (ja tādas tiks dibinātas novadā), skolēnu pašpārvaldēm, speciālistiem un citām pašvaldības un valsts institūcijām.

Reizi gadā Preiļu novada pašvaldība veic Preiļu novada Jaunatnes politikas attīstības programmas īstenošanas izvērtēšanu novadā. Katru gadu, kopā ar ikgadējo pašvaldības budžeta projekta izstrādi, tiek aktualizēta vai precizēta Jaunatnes politikas attīstības programma, ja attīstības programmas īstenošanas laikā būtiski mainās gan ārējie, gan iekšējie ietekmes faktori un nepieciešami šī dokumenta grozījumi.

Par darbu ar jaunatni atbildīgā persona pašvaldībā sagatavo pārskatu par attīstības programmas īstenošanu divas reizes tās darbības periodā – informatīvo ziņojumu par programmas vidus posma izvērtējumu 2018.gada augustā un gala ziņojumu par programmas īstenošanu tās noslēgumā 2021.gada martā.

INFORMĀCIJAS AVOTI

1. Normatīvie akti
2. Jaunatnes likums

Plānošanas dokumenti

1. Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības programma 2013.-2033.gadam
2. Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2009.-2018.gadam
3. Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2015.-2020.gadam rīcības virzieni.

Iestāžu un institūciju sniegtie dati

1. Preiļu novada iedzīvotāju reģistra dati
2. Preiļu novada pārvalžu dati
3. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati
4. Jauniešu organizāciju dati
5. Jauniešu centra "ČETRI" dati

Preiļu novada Jauniešu centra "ČETRI" vadītāja

S.Ancāne

Domes priekšsēdētāja

M.Plivda